

กระทรวงคมนาคม

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10100

แผนปฏิบัติการในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน

อ้างถึง 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน
พ.ศ. 2538

2. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456

3. พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522

4. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พระพุทธศักราช 2535

1. หลักการและเหตุผล

โดยที่การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับกิจการน้ำมัน เช่น การสำรวจ การขุดเจาะ การผลิต หรือ การขนส่ง เป็นต้น ได้เคยทำให้น้ำมันรั่วไหลลงสู่ทะเลในบริเวณน่านน้ำไทยและมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นได้บ่อยครั้ง อันก่อให้เกิดอันตรายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ การประมง และประชาชนผู้ใช้ทรัพยากรชายฝั่งทะเล เป็นผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีวิธีการและมาตรการในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน

อาศัยอำนาจตามความใน ข้อ 10 แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน พ.ศ. 2538 คณะกรรมการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน (กปน.) จึงจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันขึ้น เพื่อนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแผนฯ ต่อไป

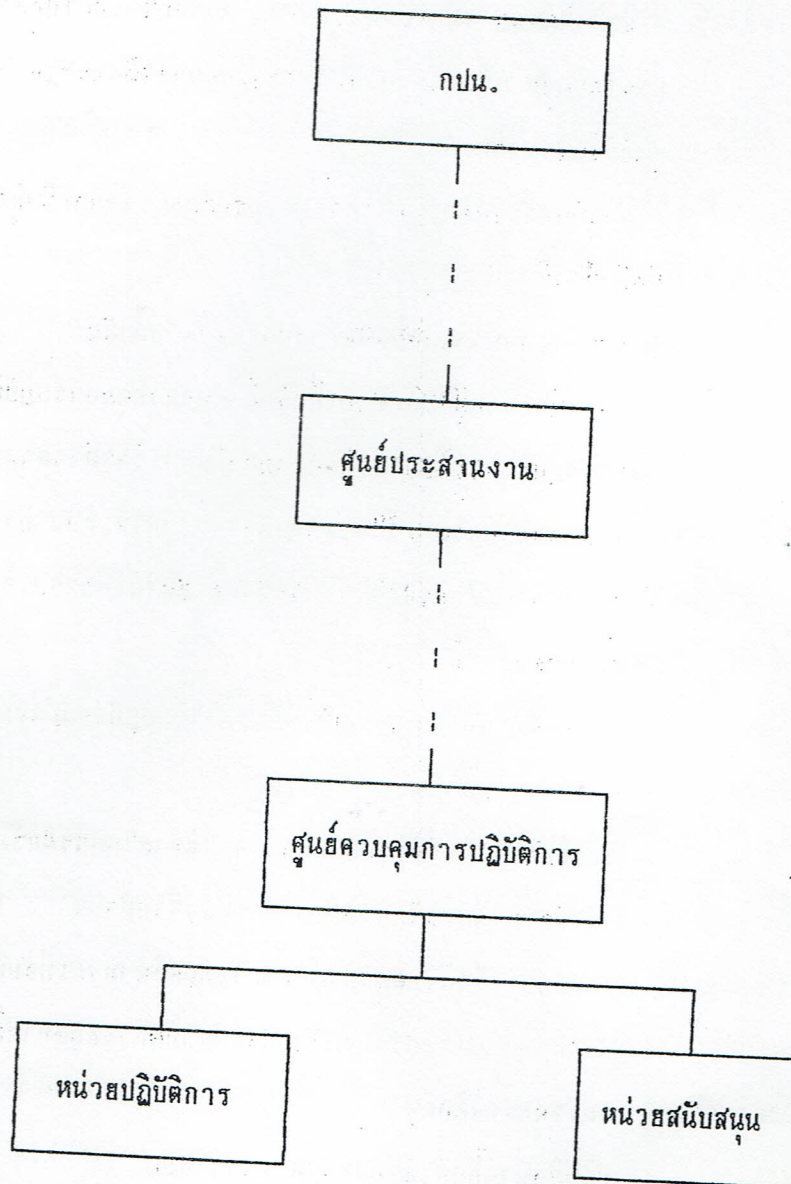
แผนปฏิบัติการในการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดภาระแนวทางในการดำเนินการ ยุทธวิธีและหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรของชาติ ให้สามารถประสานความร่วมมือกันในการขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันในน่านน้ำไทยได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดผลกระทบที่จะมีต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

2. ภารกิจ

มีหน้าที่ดำเนินการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน ที่เกิดขึ้นในแหล่งน้ำ
ในแผ่นดิน ท่าเรือ บริเวณชายฝั่งและในทะเลทั้งที่เป็นทะเลอาณาเขตและเขตเศรษฐกิจจำเพาะ
เพื่อลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของประเทศ

3. องค์การการขจัดคราบน้ำมัน

3.1 รูปแบบขององค์กร

หมายเหตุ "—" หมายถึงสายประสานและสั่งการ
"- - -" หมายถึงสายประสานงาน

3.2 หน้าทีและองค์ประกอบขององค์กร

3.2.1 คณะกรรมการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน (กปน.)

มีหน้าที่ดูแลการดำเนินการขจัดคราบน้ำมันให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และรายงานผลการดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีทราบ

3.2.2 ศูนย์ประสานงาน

ดำเนินการโดยกรมเจ้าท่าและมือชีพศักรมเจ้าท่าเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ มีหน้าที่ดังนี้

- รับแจ้งเหตุการเกิดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน
- แจ้งหน่วยงานผู้รับผิดชอบเพื่อจัดตั้งศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการและแจ้งยุติการปฏิบัติการเมื่อการขจัดคราบน้ำมันสำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย
- รายงานผลการดำเนินการขจัดคราบน้ำมันให้ กปน. ทราบ
- แลกส่งข่าวต่อสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับการดำเนินการขจัดคราบน้ำมัน
- ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและขจัดมลภาวะทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน
- ดำเนินการในเรื่องงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อม การฝึกอบรม การป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน โดยใช้จ่ายเงินทอรองราชการ ที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีตามระเบียบกระทรวงการคลัง ประสานงานต่างประเทศในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน ในเขตทะเลติดต่อ
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจาก กปน.

3.2.3 ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ

ดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากหน่วยปฏิบัติการ และหน่วยสนับสนุนที่ผู้อำนวยการเห็นว่าจำเป็น โดยมีผู้อำนวยการศูนย์ฯ เป็นผู้ประสานการสั่งการ หน่วยปฏิบัติในพื้นที่ที่เกิดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน ทั้งนี้เมื่อจุดเกิดเหตุการรั่วไหลของน้ำมันเกิดขึ้นในแม่น้ำ ปากแม่น้ำ

ทะเลสาบ และ เขตท่าเรือ ผู้แทนจากกรมเจ้าท่าจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ และหากจุดเกิดเหตุตั้งใกล้กับเกิดขึ้นในทะเลนอกเขตท่าเรือ ผู้แทนจากกองทัพเรือจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ

ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ มีหน้าที่ดังนี้

- กำหนดแผนและยุทธวิธีในการบริหารจัดการน้ำมัน
- อำนวยการ ประสานและสั่งการปฏิบัติการบริหารจัดการน้ำมันให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- แจ้งผลการดำเนินการบริหารจัดการน้ำมันให้ศูนย์ประสานงานได้ทราบเป็นระยะ ๆ
- ประสานกับศูนย์ประสานงานในการขอการสนับสนุนเพิ่มเติม

หน่วยปฏิบัติการ

ประกอบด้วย กรมเจ้าท่า กองทัพเรือ จังหวัด และกลุ่มอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของวงการอุตสาหกรรมน้ำมัน มีหน้าที่ดำเนินการป้องกันและบริหารจัดการน้ำมันโดยการปฏิบัติการตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ และมีหน้าที่รายงานความคืบหน้าของการปฏิบัติการ ตลอดจนอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่อศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ อย่างต่อเนื่อง

หน่วยสนับสนุน

ประกอบด้วย กองทัพอากาศ กองทัพบก กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมการบินพาณิชย์ กรมอุตุนิยมวิทยา สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ กรมประมง กรมศุลกากร กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กรมบัญชีกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง กรมการปกครอง การท่าเรือแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร

ให้หน่วยสนับสนุนมีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการป้องกันและบริหารจัดการน้ำมัน ทั้งในด้านการปฏิบัติการภาคสนาม ด้านวิชาการ ด้านกฎหมาย และด้านธุรการ

4. การปฏิบัติ

4.1 หลักการ

เมื่อมีการรั่วไหลของน้ำมันลงสู่แหล่งน้ำ

มลภาวะที่เกิดขึ้นอาจมีผลกระทบต่อ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งนี้ความเสียหายขึ้นอยู่กับปริมาณและชนิดของน้ำมัน ตลอดจนลักษณะของสภาพแวดล้อมในบริเวณนั้น ซึ่งจะต้องมีการสำรวจตรวจสอบ เพื่อประเมินสถานการณ์พื้นที่ที่ได้รับแจ้งเหตุ และดำเนินการตามยุทธวิธีที่เหมาะสม เพื่อลดผลกระทบที่จะมีต่อสิ่งแวดล้อม โดยจะต้องมีการรวบรวมและพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น ชนิดของน้ำมัน ปริมาณการรั่วไหล ทิศทางและความเร็วของกระแสน้ำ กระแสนลม สภาพอากาศ ตลอดจนพื้นที่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ยุทธวิธีในการจัดการคราบน้ำมัน อาจประกอบด้วยวิธีต่อไปนี้ซึ่งสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ โดยอาจเลือกใช้วิธีหนึ่งวิธีใด หรืออาจใช้ร่วมกันหลายวิธีก็ได้ ซึ่งได้แก่

- หยุดและระงับการรั่วไหลโดยเร็วที่สุด เพื่อลดความรุนแรงของปัญหา
- กักตัวขุ่นกักน้ำมันและดูดเก็บคราบน้ำมันจากผิวน้ำโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้ ณ จุดเกิดเหตุ เพื่อลดการแพร่กระจายของคราบน้ำมันออกเป็นบริเวณกว้าง ซึ่งทำให้ยากต่อการกักและเก็บขึ้นจากผิวน้ำ
- ปกป้องบริเวณที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมด้วยขุ่นกักน้ำมัน เพื่อป้องกันมิให้คราบน้ำมันเข้าไปทำความเสียหายต่อบริเวณดังกล่าว
- จัดฟันด้วยสารเคมี เพื่อให้คราบน้ำมันแตกเป็นหยดเล็กๆ ซึ่งจะช่วยให้คราบน้ำมันถูกย่อยสลายไปโดยเร็วด้วยกระบวนการทางธรรมชาติ การใช้สารเคมีนี้ ควรกระทำในกรณีที่มีพฤติกรรมการใช้ขุ่นกักน้ำมันไม่ได้ผลหรือไม่ทันการ
- ทำความสะอาดชายฝั่ง โดยใช้กำลังคนหรือเครื่องกลหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม เมื่อคราบน้ำมันเข้าไปทำความเปื้อนตามบริเวณชายฝั่ง
- ติดตามความเคลื่อนไหวของคราบน้ำมัน หากทิศทางการเคลื่อนที่ของคราบน้ำมันมีแนวโน้มว่าจะไม่เคลื่อนตัวเข้าสู่ชายฝั่ง หรือบริเวณที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจหรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าคราบน้ำมันจะถูกกระบวนการทางธรรมชาติทำให้ย่อยสลายไปในกลางทะเล

4.2 การแบ่งระดับการรั่วไหล

การประสานความร่วมมือเพื่อปฏิบัติการจัดการคราบน้ำมัน อาจแบ่งตามระดับการรั่วไหลของน้ำมัน ดังนี้

ระดับที่ 1 น้ำมันรั่วไหลขนาดเล็ก เช่น จากกิจกรรมขนถ่ายน้ำมันบริเวณท่าเทียบเรือการดำเนินการจัดการน้ำมันในระดับนี้เป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลและ/หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ต้องแจ้งให้กรมเจ้าท่าทราบในโอกาสแรก ปริมาณการรั่วไหลของน้ำมันในระดับที่ 1 นี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะและขนาดของหน่วยปฏิบัติการ โดยทั่วไปอาจมีได้ถึง 10-20 ตัน

ระดับที่ 2 น้ำมันรั่วไหลขนาดกลาง ประมาณไม่เกิน 500 ตัน ซึ่งอาจเกิดจากอุบัติเหตุ เช่น เรือชนกันในท่าเรือหรือบริเวณใกล้เคียง การดำเนินการจัดการน้ำมันในระดับนี้จะต้องมีการร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชนภายในประเทศ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ นี้

ระดับที่ 3 เป็นการรั่วไหลของน้ำมันขนาดใหญ่ อาจมีปริมาณสูงถึง 5,000 ตัน ซึ่งอาจเกิดจากอุบัติเหตุที่รุนแรงและห่างจากสถานประกอบการ การดำเนินการจัดการน้ำมันในระดับนี้อาจต้องขอการสนับสนุนเพิ่มเติมจากต่างประเทศในภูมิภาคนี้ด้วย

สำหรับการจัดการน้ำมันขนาดใหญ่กว่า 5,000 ตัน จะต้องขอการสนับสนุนเพิ่มเติมจากต่างประเทศทั่วโลก

4.3 ขั้นตอนการปฏิบัติ

4.3.1. การรับแจ้งเหตุ

เมื่อมีผู้แจ้งเหตุการณ์รั่วไหลของน้ำมัน หน่วยรับแจ้งเหตุจะต้องดำเนินการดังนี้

ก. สอบถามข้อมูลตามรายละเอียดที่กำหนด ตามภาคผนวก 1

ข. แจ้งศูนย์ประสานงาน

4.3.2. การปฏิบัติเมื่อได้รับแจ้งเหตุ

ก. ศูนย์ประสานงานตรวจสอบข้อมูล และแจ้งให้กรมเจ้าท่า หรือ กองทัพเรือทราบ

ข. หน่วยปฏิบัติการดำเนินการตรวจสอบหากพิจารณาเห็นว่าจะต้องมีการ
ดำเนินการจัดคราบน้ำมันตามแผน ให้หน่วยปฏิบัติการดำเนินการ
ป้องกันและจัดคราบน้ำมันในชั้นต้นโดยทันที

ค. หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จัดตั้งศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ โดยติดต่อให้
ผู้เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม เพื่อวางแผนและยุทธวิธีในการจัดคราบน้ำมันและประสานการสั่งการปฏิบัติการจัดคราบน้ำมัน พร้อมทั้ง
รายงานความคืบหน้าให้ศูนย์ประสานงานทราบ

4.3.3. การปฏิบัติของศูนย์ประสานงาน

ก. รายงาน กปน.

ข. รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์

ค. แจ้งเตือนเรือและประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบ

ง. ประสานการสนับสนุนการปฏิบัติการของหน่วยปฏิบัติการ

จ. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดคราบน้ำมัน

4.3.4 การปฏิบัติของศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ

ก. อำนวยการ กำกับ ดูแลและประสานการปฏิบัติ ในการดำเนินการ
จัดคราบน้ำมันตามความเหมาะสมของสถานการณ์

ข. รายงานความคืบหน้าของการดำเนินการ ให้ศูนย์ประสานงานทราบ
เป็นระยะๆ

ค. ประสานการปฏิบัติการระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในแผนปฏิบัติการ และ
หน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

ง. ประเมินผลการปฏิบัติการต่อเนื่อง และเสนอแนะศูนย์ประสานงาน
เพื่อขอการสนับสนุนเพิ่มเติม

4.3.5. การปฏิบัติของหน่วยปฏิบัติการ

ก. ดำเนินการจัดคราบน้ำมันตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

ข. รายงานผลการปฏิบัติให้ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการทราบ

4.3.6. การปฏิบัติของหน่วยสนับสนุน

สนับสนุนกำลังคน ผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์ เครื่องมือ ยานพาหนะ อาหาร ฯลฯ ตามที่ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ หรือศูนย์ประสานงานร้องขอ

4.3.7. การกำจัดสิ่งปนเปื้อนน้ำมัน

ศูนย์ประสานงานติดต่อประสานกับกรมโรงงาน เพื่อดำเนินการกำจัดสิ่งปนเปื้อนน้ำมัน ณ ศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรมต่อไป

4.3.8. การยุติการปฏิบัติการ

ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ ประเมินผลการปฏิบัติการหากพิจารณาเห็นว่า การปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันสำเร็จลุล่วงไปตามความมุ่งหมาย ให้แจ้งศูนย์ประสานงานเพื่อขอยุติการปฏิบัติการ

4.3.9. การประเมินผล

ศูนย์ประสานงาน สรุป ประเมินผลการดำเนินการและรายงานให้ กปน. ทราบ พร้อมทั้งเสนอแนะข้อแก้ไขสำหรับการปรับปรุงแผนปฏิบัติการป้องกันและขจัดคราบน้ำมัน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. การกำหนดหน้าที่

5.1. หน่วยปฏิบัติการ

5.1.1 กรมเจ้าท่า มีหน้าที่ตรวจการณ์ ตรวจสอบข้อเท็จจริงของรายงานปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันในแม่น้ำ ปากแม่น้ำ ทะเลสาบและเขตท่าเรือ และร่วมปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันในทะเล โดยจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

- จัดตั้งศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ
- เรืออำนวยความสะดวก
- เรือตรวจการณ์
- เรือปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมัน
- เรือลากจูง
- อุปกรณ์ขจัดคราบน้ำมัน

5.1.2 กองทัพเรือ มีหน้าที่ตรวจการณ ตรวจสอบข้อเท็จจริงของรายงานปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันในทะเล และร่วมปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันในแม่น้ำ ปากแม่น้ำ ทะเลสาบ และเขตท่าเรือ โดยจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนี้

- จัดตั้งศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ
- เรืออำนวยความสะดวก
- เรือตรวจการณ
- เรือปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมัน
- เรือลากจูง
- เครื่องบินและเฮลิคอปเตอร์
- อุปกรณ์ขจัดคราบน้ำมัน
- ข้อมูลสมุทรศาสตร์และพยากรณ์อากาศ

5.1.3 จังหวัด มีหน้าที่ป้องกันและทำความสะอาดชายฝั่ง โดยจัดหากำลังคน รวมทั้งพาหนะและอุปกรณ์ในพื้นที่จากหน่วยงานราชการหรืออาสาสมัคร

5.1.4 กลุ่มอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของวงการอุตสาหกรรมน้ำมัน ให้การสนับสนุนด้านข้อมูลเพื่อการตรวจสอบข้อเท็จจริงของรายงานน้ำมันรั่วไหล ร่วมปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันกับหน่วยงานราชการ และช่วยเหลือในการประสานการขอสนับสนุนเครื่องมือจากต่างประเทศ

5.2 หน่วยสนับสนุน

5.2.1 กองทัพอากาศ มีหน้าที่ตรวจการเคลื่อนที่ของคราบน้ำมันและตรวจสอบข้อเท็จจริงของรายงานน้ำมันรั่วไหล เมื่อได้รับการประสาน และสนับสนุนอากาศยานในการลำเลียงวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือขจัดคราบน้ำมันจากต่างประเทศ โดยขอความช่วยเหลือผ่านศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ

5.2.2 กองทัพบก มีหน้าที่ให้การสนับสนุนกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ร่วมปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมันบนชายฝั่ง และสนับสนุนอากาศยานเพื่อตรวจการณและตรวจสอบข้อเท็จจริงเมื่อได้รับการประสาน โดยดำเนินการขอความช่วยเหลือผ่านศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก

5.2.3 กรมการบินพาณิชย์ มีหน้าที่ค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือประสบภัย และรับแจ้งเหตุน้ำมันรั่วไหลที่พบเห็นโดยอากาศยานและรายงานไปยังศูนย์ประสานงาน การประกาศ

เขตปฏิบัติการทางอากาศและช่วยอำนวยความสะดวกแก่เครื่องบินที่บรรทุกเครื่องมืออุปกรณ์จัดคราบน้ำมันจากต่างประเทศ

5.2.4 กองบังคับการตำรวจน้ำ มีหน้าที่รับแจ้งข่าวน้ำมันรั่วไหล ตรวจสอบข้อเท็จจริงและควบคุมการจราจรทางน้ำในที่เกิดเหตุ

5.2.5 กรมอุตุนิยมวิทยา สนับสนุนข้อมูลสภาพอากาศและพยากรณ์อากาศอย่างต่อเนื่อง

5.2.6 กรมการปกครอง ให้การสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันและทำความสะอาดชายฝั่ง รวมทั้งยานพาหนะในการขนย้ายกำลังคนและสิ่งปนเปื้อนน้ำมัน

5.2.7 สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ให้ข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและการใช้ประโยชน์พื้นที่บริเวณชายฝั่ง

5.2.8 กรมควบคุมมลพิษ ให้ข้อมูลรูปแบบจำลองทางคณิตศาสตร์เกี่ยวกับแนวทางการเคลื่อนตัวของคราบน้ำมัน พื้นที่แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ทะเล ปะการัง ตรวจสอบข้อเท็จจริงของอุบัติเหตุน้ำมันรั่วไหล ร่วมดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ก่อให้เกิดการรั่วไหลของน้ำมัน และจัดทำแผนฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

5.2.9 กรมประมง ให้ข้อมูล แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำต่างๆ ในธรรมชาติ แหล่งเพาะเลี้ยง แหล่งประมง รวมทั้งให้การสนับสนุนเรือปฏิบัติการเมื่อได้รับการประสาน

5.2.10 สำนักฝนหลวงและการบินเหาะตรวจ ให้การสนับสนุนอากาศยานในการฉีดพ่นสารเคมีจัดคราบน้ำมัน เมื่อได้รับการประสาน

5.2.11 กรมศุลกากร ประสานงานและกำหนดวิธีการหรือระเบียบปฏิบัติพิเศษ หรือคำสั่งศุลกากร เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเครื่องมือจากต่างประเทศเข้ามาช่วยปฏิบัติการจัดคราบน้ำมันให้รวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

5.2.12 สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรายงานต่อผู้บังคับบัญชาในกระทรวงคมนาคม

5.2.13 กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย ประสานงาน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย และเรื่องอื่นๆ กรณีผู้กระทำผิดเป็นเรือต่างประเทศ

5.2.14 กองบังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการนำผู้เชี่ยวชาญบุคลากรจากต่างประเทศ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดคราบน้ำมัน

5.2.15 การทำเรือแห่งประเทศไทย มีหน้าที่รับแจ้งเหตุ สนับสนุนการตรวจการณ ตรวจสอบข้อเท็จจริงการเกิดน้ำมันรั่วไหล และติดตามความคืบหน้าของการกู้เรือในเขตการทำเรือ กรุงเทพมหานครและบริเวณใกล้เคียง โดยขอความช่วยเหลือผ่านศูนย์สื่อสารของการทำเรือฯ ที่ทำเรือ กรุงเทพมหานครและท่าเรือแหลมฉบัง

5.2.16 การสื่อสารแห่งประเทศไทย อำนาจความสะดวกเกี่ยวกับสถานีวิทยุติดต่อ เรือเดินทะเลเพื่อใช้รับแจ้งเหตุน้ำมันรั่วไหล ตลอดจนการสนับสนุนเครื่องมือสื่อสารและข่ายการสื่อสารเมื่อได้รับการประสาน

5.2.17 กรมบัญชีกลาง อำนาจความสะดวกในการเบิกจ่ายเงินทรงราชการ และเงินงบประมาณกลาง ในการปฏิบัติการขจัดคราบน้ำมัน

5.2.18 กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนเรือและอุปกรณ์สำหรับเก็บขยะปนเปื้อน น้ำมันในแม่น้ำเจ้าพระยา รวมทั้งการขนส่งไปยังสถานที่กำจัด

6. การประสานงาน

6.1 การปฏิบัติระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ใช้การประสานงานแล้วให้ หน่วยงานนั้น ๆ ไปสั่งการหน่วยรองของตน

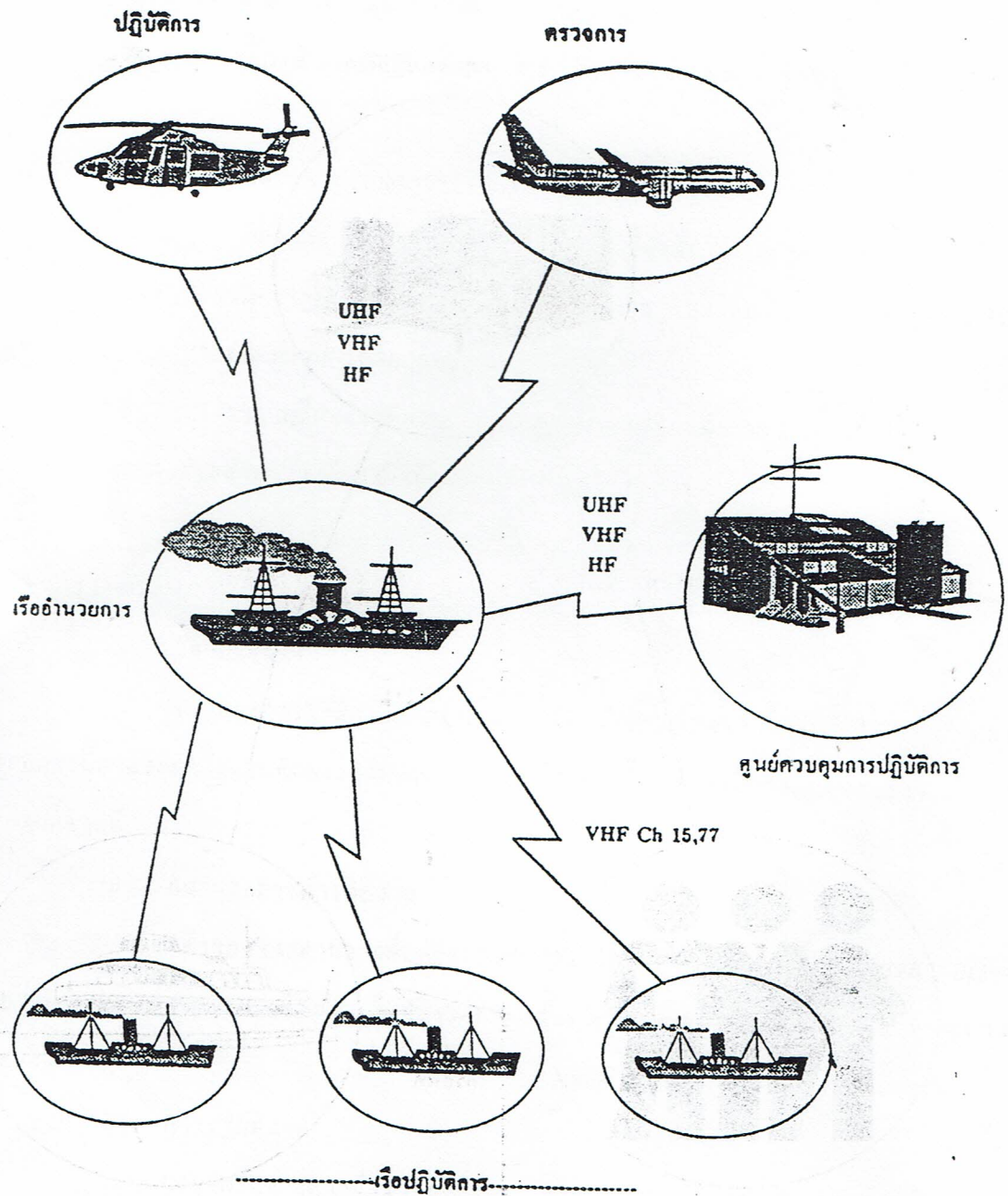
6.2 การปฏิบัติความร่วมมือระหว่างเรือกับเรือและ/หรือ เรือกับอากาศยานของหน่วยงาน ต่าง ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ให้ผู้ อำนาจการศูนย์ปฏิบัติการกำหนดเรือที่มีความพร้อมในด้านองค์บุคคล องค์วัตถุและองค์ทฤษฎีในการ ควบคุมเรือและอากาศยานเป็นเรือบัญชาการ โดยให้เรือและอากาศยานอื่น ๆ ที่เข้าร่วมปฏิบัติการ ขึ้นควบคุมทางปฏิบัติการกับเรือบัญชาการ

6.3 แผนที่มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่คณะกรรมการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน ให้ความเห็นชอบและให้หน่วยเกี่ยวข้องจัดทำแผนรองรับ แล้วแจกจ่ายให้หน่วยเกี่ยวข้องทราบ

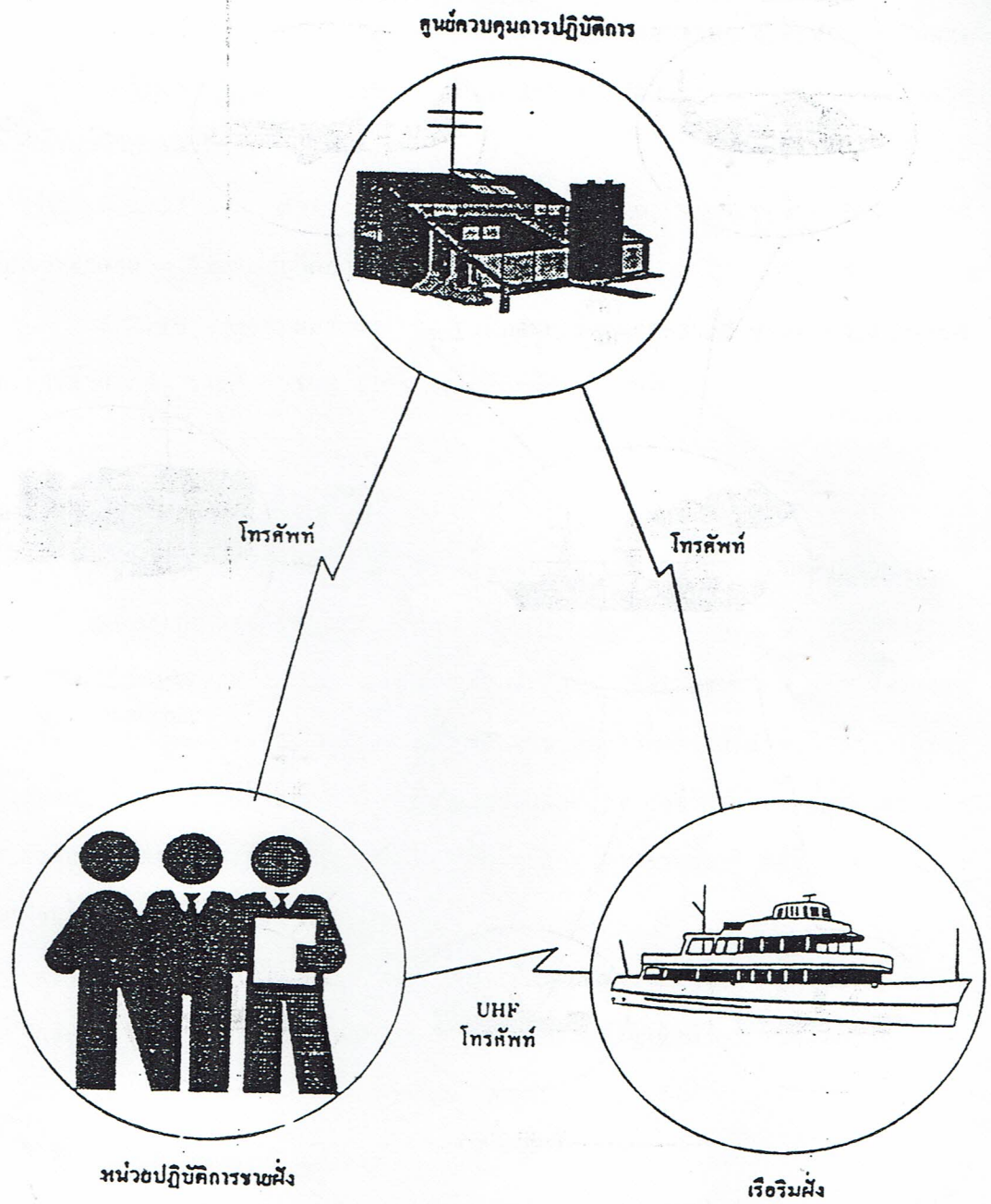
7. การสื่อสาร

7.1 การสื่อสารระหว่างศูนย์ประสานงาน กับศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการ และหน่วยงาน สนับสนุนต่าง ๆ ให้ใช้การสื่อสารด้วยโทรศัพท์และโทรสาร หมายเลขโทรศัพท์และโทรสารของ หน่วยงานต่าง ๆ ปรากฏตามภาคผนวก 2

7.2 ข่ายการสื่อสารในทะเล

7.3 ข่ายการสื่อสารริมฝั่ง

8. การธุรการ(งานทั่วไป) และการส่งกำลังบำรุง

มีหน้าที่ประจำศูนย์ประสานงาน มีรายละเอียด ดังนี้

- 8.1 รับผิดชอบในงานธุรการของ กปน.
- 8.2 จัดบันทึก/รวบรวมประมวลผลของรายงานเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลที่เกิดขึ้น
- 8.3 ในขั้นต้นให้ใช้อุปกรณ์เครื่องมือและระบบการสนับสนุนที่มีในยามปกติ
- 8.4 รวบรวมรายละเอียดการใช้จ่ายของทุกหน่วย
- 8.5 การเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเบื้องต้น
- 8.6 สนับสนุนการส่งกำลังบำรุง อาทิ อาหาร การขนส่ง การสื่อสาร กำลังคน การซ่อมบำรุง เครื่องมือสนาม
- 8.7 รวบรวมบัญชีกำลังสนับสนุน เพื่อเตรียมการส่งกำลังบำรุง
- 8.8 ประสานงาน ด้านสวัสดิการและการปฐมพยาบาล

9. การรายงาน การประชาสัมพันธ์และการแถลงข่าว

9.1 วัตถุประสงค์

เพื่อต้องการให้มีการรายงานผลการปฏิบัติการจัดการน้ำมันรั่วไหลเป็นไปอย่างมีระบบต่อเนื่องและถูกต้องในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การประชาสัมพันธ์และแถลงข่าว บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดี

9.2 แนวทางการดำเนินงาน

ให้รายงานสถานการณ์แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบสถานการณ์และผลการปฏิบัติการโดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ด้วยข้อเท็จจริงโดยรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และถูกต้องจากแหล่งข่าวเดียวกัน

9.3 การปฏิบัติงาน

นอกเหนือจากการสื่อสารทางวาจาในระหว่างปฏิบัติการเป็นปกติแล้ว

- 9.3.1 ให้มีการรายงานความคืบหน้าในการควบคุมสถานการณ์จัดการน้ำมันตามลำดับสายการประสานงานเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้ศูนย์ควบคุมการปฏิบัติการรายงานสรุปให้ศูนย์ประสานงานเป็นลายลักษณ์อักษร

9.3.2 ศูนย์ประสานงานมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานสรุปสถานการณ์และข้อเท็จจริงที่ทราบชัด ณ ขณะนั้น ๆ ตลอดจนผลการปฏิบัติการอย่างเป็นทางการ และทันต่อเหตุการณ์และต่อเนื่อง โดยผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้รายงานดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานก่อน

9.3.3 ให้มีการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ถึงความก้าวหน้าในการควบคุมสถานการณ์ เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม

9.3.4 ในกรณีที่มีประชาชนในพื้นที่ ได้รับความเดือดร้อนโดยตรงจากผลกระทบเบื้องต้นให้ศูนย์ประสานงานจัดตั้งหน่วยประชาสัมพันธ์เพื่อติดต่อ ชี้แจง และให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

9.3.5 เมื่อสถานการณ์สิ้นสุด ให้ศูนย์ประสานงานจัดทำรายงานสรุปผลขั้นสุดท้ายนำเสนอต่อ กปน. และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

10. ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการน้ำมัน

ค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการบริหารจัดการน้ำมันที่เกิดขึ้นให้หน่วยปฏิบัติการและหน่วยสนับสนุนที่เป็นหน่วยงานของรัฐสำรองจ่ายจากต้นสังกัดไปก่อน เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจให้รวบรวมใบสำคัญคู่จ่ายส่งให้กรมเจ้าท่าดำเนินการเบิกจ่ายตามกฎหมายและระเบียบกระทรวงการคลังต่อไป

11. การดำเนินการด้านกฎหมาย

การดำเนินการด้านกฎหมายต่อผู้ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน ให้กรมเจ้าท่าและกรมควบคุมมลพิษรวบรวมหลักฐาน จัดให้มีการดำเนินงานตามกฎหมายให้ผู้กระทำผิดชดใช้ค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ในกรณีที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมันไป ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้นดำเนินการฟ้องคดีเพื่อเรียกค่าเสียหายจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษนั้นๆ และให้ดำเนินการเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดอื่นเป็นการทำลาย หรือทำให้สูญเสีย หรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติด้วย

12. การขอรับการสนับสนุนจากต่างประเทศ

ในกรณีน้ำมันรั่วไหลขนาดใหญ่เกินขีดความสามารถของหน่วยงานในประเทศ บริษัท

น้ำมันในประเทศ ที่เป็นสมาชิกของบริษัทบริหารจัดการน้ำมันในต่างประเทศ เช่น East Asia Response Limited (EARL) ก็สามารถติดต่อขอความช่วยเหลือในด้านอุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการน้ำมันจากบริษัทดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตามทางภาครัฐจะต้องมีการเตรียมพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียกร้องค่าใช้จ่ยในการบริหารจัดการน้ำมัน ขอบเขตความรับผิดชอบและการผูกมัดทางด้านกฎหมายของบริษัทบริหารจัดการน้ำมันในการบริหารจัดการน้ำมัน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการนำเอาอุปกรณ์และผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว

บุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือหรือคำแนะนำเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลขนาดใหญ่ ได้แก่ เจ้าของเรือ ผู้เช่าเรือ บริษัทผู้ส่งและรับสินค้า ตัวแทนบริษัทเรือในท้องถิ่น บริษัทกู้เรือ สมาคมจัดชั้นเรือ (Classification Society), Hull Underwriters, Protection and Indemnity (P&I) Clup, International Tanker Owners' Pollution Federation (ITOPF), TAVALOP/CRISTAL

คำแนะนำที่ได้จากบุคคล หรือองค์กรเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ในการจัดการมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ITOPF ซึ่งถึงแม้จะเป็นตัวแทนรักษาลผลประโยชน์ของเจ้าของเรือ แต่ก็เป็้องค์กรที่มีประสิทธิภาพสูงในด้านการบริหารจัดการน้ำมัน และด้านการประเมินความเสี่ยงจากมลพิษของน้ำมันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

13. การฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

ในกรณีน้ำมันรั่วไหล และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมหรือทำให้สภาวะแวดล้อมและทรัพยากรชายฝั่งต้องเสื่อมโทรมลง ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดเตรียมแผนปฏิบัติการฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการรั่วไหลของน้ำมันเป็นกรณีไป

(นายวิจิต สุพงษ์ชัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม

ประธานคณะกรรมการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจากน้ำมัน

ภาคผนวก 1 แบบฟอร์มการรับแจ้งเหตุ

2 หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก 1

ข้อมูลในการแจ้งเหตุ

1. ชื่อผู้แจ้งเหตุ

2. หมายเลขโทรศัพท์

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อกลับได้

3. วันที่พบเห็นคราบน้ำมัน เวลา

4. พื้นที่พบเห็นคราบน้ำมัน

☐ ป้อมพระจุลจอมเกล้า

☐ ปากคลองสรพาสำมิต

☐ ป้อมผีเสื้อสมุทร

☐ ปากคลองบางหัวเสือ

☐ บางจาก

☐ ท่าเรือคลองเตย

☐ ชื่อนนท์

☐ สาธุประดิษฐ์

☐ ปากคลองลัดหลวง

☐ สะพานกรุงเทพ

☐ สะพานพุทธ

☐ สะพานกรุงธน

☐ สะพานพระรามหก

☐ บริเวณอื่น โปรดระบุ.....

ละติจูด.....

ลองจิจูด.....

5. ต้นเหตุของการรั่วไหล

☐ เรือชนกัน

☐ เรือรั่ว

☐ เรือจม

☐ ไม่ทราบสาเหตุ

☐ สาเหตุอื่น โปรดระบุ

6. รายละเอียดเรือ

ชื่อเรือ

ประเภทเรือ

ความเสียหายของเรือ

7. ลักษณะ/ปริมาณของคราบน้ำมัน

☐ หนา สีดำ

☐ บาง สีดำหรือสีน้ำตาล

☐ บาง สีรุ้ง/เงิน

☐ กระจายเป็นหย่อมๆ

8. คราบน้ำมันครอบคลุมพื้นที่ กว้าง เมตร ยาว เมตร

9. กระแสน้ำ ทิศทาง ความเร็ว

10. กระแสลม ทิศทาง ความเร็ว

ภาคผนวก 2

1. กรมเจ้าท่า

การติดต่อ กองนำร่อง 233-3790 (24 ชั่วโมง)

233-7166

233-7342

236-5966

ฝ่ายสิ่งแวดล้อม 234-3832 (โทรศัพท์, โทรสาร)

2. กองทัพเรือ

การติดต่อ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพเรือ (24 ชั่วโมง)

465-3511

465-5356

กองอุทกศาสตร์ กรมอุทกศาสตร์

465-2328

3. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครอง

การติดต่อ ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงมหาดไทย

224-6185

221-0818

4. กลุ่มอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของวงการอุตสาหกรรมน้ำมัน

การติดต่อ ประธานกลุ่มฯ จากบริษัท

บางจากปิโตรเลียม จำกัด 331-0047

บริติช ปิโตรเลียม จำกัด 251-1315

น้ำมันศาลเทพฯไทย จำกัด 285-2698

(01)910-9658

เอสโซ่แอสตันดาร์ดประเทศไทย จำกัด 262-4171

โอมิกลอน จำกัด 462-5262

การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย 249-4515

เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด 262-6815

ไทยออยล์ จำกัด 231-7000

ไทยเซลล์ เอ็กซ์พลอเรชั่น แอนด์ โปรดักชั่น จำกัด 249-0483 ต่อ 2020

249-0483 ต่อ 2150

5. กองทัพอากาศ

การติดต่อ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศ (24 ชั่วโมง)

534-1708

534-1710

6. กองทัพบก

การติดต่อ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก (24 ชั่วโมง)

280-2494

280-2499

7. กรมการบินพาณิชย์

การติดต่อ ศูนย์ประสานงานการค้นหาและช่วยเหลือ
อากาศยานประสบภัย (24 ชั่วโมง)

286-0506

286-0594

287-3186 (โทรสาร)

8. กองบังคับการตำรวจน้ำ

การติดต่อ กองบังคับการตำรวจน้ำ (24 ชั่วโมง)

394-6711

394-1962 (โทรสาร)

394-1964

9. กรมอุตุนิยมวิทยา

การติดต่อ ศูนย์บริการข่าวข้อมูลอากาศ (24 ชั่วโมง)

399-4012 ถึง 4

กองพยากรณ์อากาศ 398-9830

10. สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม การติดต่อ ฝ่ายคมนาคมและขนส่ง

279-9703

11. กรมควบคุมมลพิษ

การติดต่อ กองจัดการคุณภาพน้ำ

642-5021

642-5026 (โทรสาร)

12. กรมประมง

การติดต่อ กองประมงทะเล

211-0461

211-0461 (โทรสาร)

13. สำนักฝนหลวงและการบินเกษตร

การติดต่อ

281-3509

529-8978

561-3028 (โทรสาร)

14. สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

การติดต่อ ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสารกระทรวงคมนาคม (24 ชั่วโมง)

580-2020 - 3

580-2025 - 6 (โทรสาร)

กองกิจการระหว่างประเทศ

281-9515, 280-3468

280-5638 - 9

15. กรมศุลกากร

การติดต่อ เลขาธิการกรมศุลกากร

249-2874

16. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย การติดต่อ กองกฎหมาย 619-0027
619-0034 (โทรสาร)
17. กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง การติดต่อ 287-3101 - 10
18. การท่าเรือแห่งประเทศไทย การติดต่อ แผนกสื่อสาร 249-0362
249-0399 ต่อ 2481, 2483
249-0885 (โทรสาร)
19. การสื่อสารแห่งประเทศไทย การติดต่อ สถานีวิทยุ (นนทบุรี)
580-2760 - 3
588-0542 - 4
588-4761, 589-6623
589-6623 (โทรสาร)